

#dsvm

Mega ~~mediawijs~~ werkboek

DE SCHAAAL
— VAN —

naam: .....

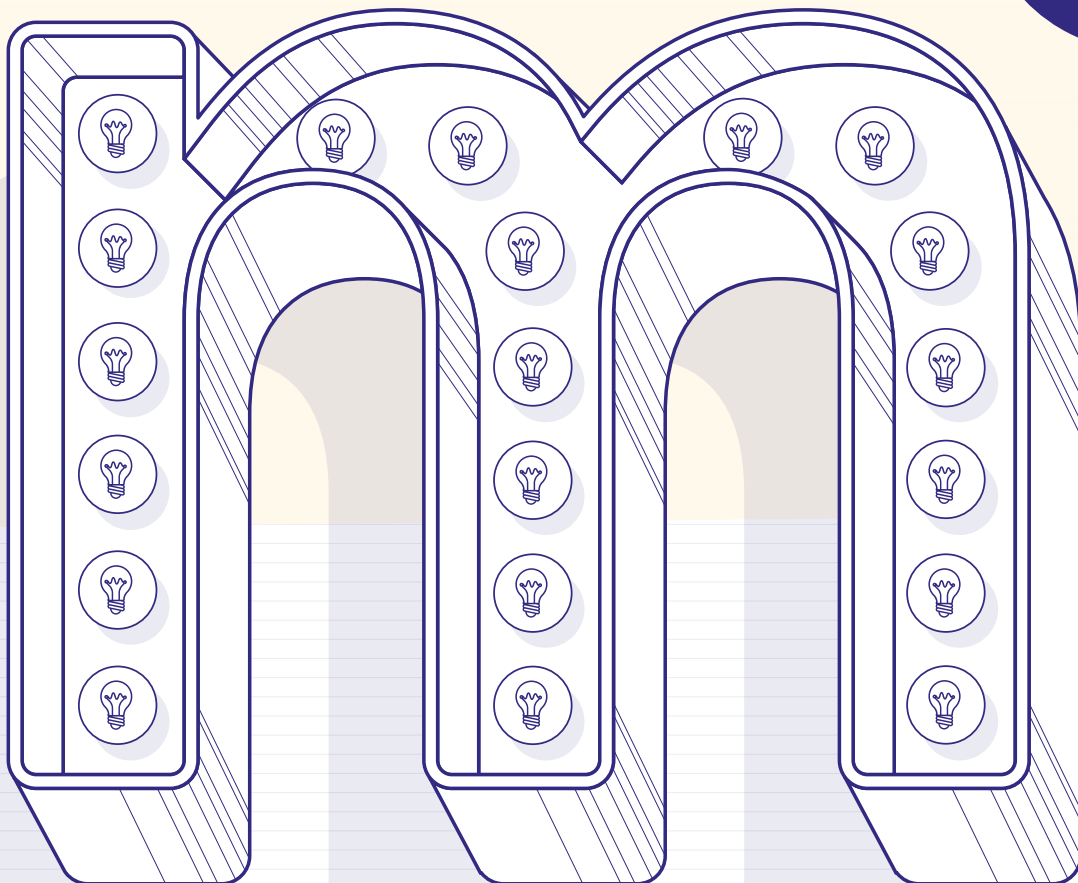
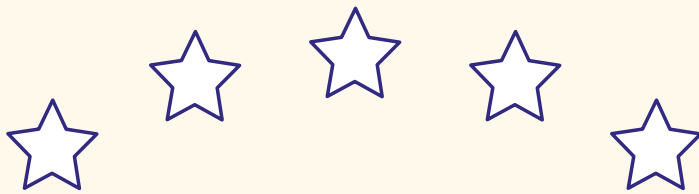
klas: .....

Ben jij mega (media) wijs?

Weet jij dat een meme iets anders is dan je mémé? Dat je best een ander wachtwoord kiest dan '12345'?

En dat *idk* en *wdj* niet zomaar random typfouten zijn?

**Alles
ingekleurd?**
Jij bent
megamediawijs

Hoe werkt het?

Opdracht gedaan?
Kleur dan één lampje van de letter M in.
Kan je alle 20 lampjes inkleuren? Dan ben jij mega(media)wijs!

Wil je graag uitpakken met wat je allemaal weet en kan?

Doe dan samen met je klas mee met de steropdrachten. Vergelijk jullie resultaten, kies er met de hele klas de leukste uit en upload een foto op het prikbord van www.deschaalvanm.be. Of maak een foto van jezelf in actie!

Veel plezier!

colofon

Het MegaMediawijs Werkboek is een initiatief van Mediawijs en Ketnet, i.k.v. De Schaal van M.

Inhoud:

Mediawijs

Vormgeving:

Uncompressed

Copywriting:

Frie Van der Planken

Voor meer info:

www.deschaalvanm.be

inhoud

Ben jij (media)wijs?	2
Inhoudstafel	3
#1 Dit ben ik online	4
💡 Mijn online ID	4
☆ Maak een vriendenboekje	4
💡 Zit jij al op sociale media?	5
💡 Google time	5
#2 Dit doe ik online	6
💡 Check je digitale voetafdruk	6
💡 Het oepsnet	7
#3 Surfen op het web	8
💡 Test! Hoe surf jij op het internet?	8
#4 Influencers	10
💬 Het leven van een influencer	10
#5 Het knotsgekke internet	12
💡 Het eerste YouTube-filmpje	12
💡 Wat spookt deze man uit?	12
☆ Nee, een meme is geen mémé	13
#6 Nepnieuws	14
💡 Nep of echt?	15
#7 Het internet door de jaren heen	16
💡 Voorspel de toekomst	17
#8 Games	18
💡 Gamen: flauw of fun?	18
💬 Is deze topsport iets voor jou?	19
💡 Ben jij een echte gamer?	19
#9 Filmpjes en privacy	20
☆ Maak zelf een stop-motion filmpje	20
💡 Privacy, please	21
#10 Chattaal	22
💡 Emoji-talk	22
💡 Chatpraat	23
💡 Jij aan het woord	23
#11 Oké of niet oké	24
💡 Hé, niet chill!	24
💡 Is dit cyberpesten?	25
☆ Back off, cyberpesten	25
#12 Digitale balans	26
💡 Ben jij digitaal in balans?	26
#13 Kunstmatige intelligentie	28
☆ Is een website even slim als jij?	28
#14 Super (media)wijs!	30
💡 De grote digikwis	30

Mijn online ID

First things first: wie ben jij online?
Wat doe je? Wat drijft je? Vertel hier alles over je online identiteit!

hier teken ik mijn avatar

Een ander woord voor je profielnaam op Instagram.

Mijn nickname/handle

Het ene of het andere
(ja, kiezen moet!)

- Online knuffelen / offline knuffelen
- Filter / Geen filter
- Chatten / Praten
- Whatsapp / Messenger
- Netflix / YouTube
- Instagram / tiktok

Deze info over mezelf zet ik nooit online:

- Mijn naam * Mijn adres * Mijn telefoonnummer
- Mijn hobby's * Waar ik naar school ga
- Mijn wachtwoord * Mijn leeftijd

Mijn favoriete

Instagrammer: .....

Tiktoker: .....

YouTuber: .....

Mijn favoriete emoji

Het grappigste filmpje dat ik ooit zag online: .....

Maak je eigen vriendenboekje!

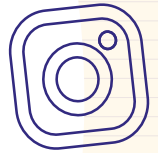
Download en print deze pagina en maak zo je eigen vriendenboekje.
Scan de QR-code of surf naar:
www.deschaalvanm.be/werkboek3

Zit jij op

Sociale Media?

Ja hoor! Ik zit al op

- Instagram
- Facebook
- Snapchat
- TikTok
- Twitter
- ...

Nee, ik wil ZO graag, maar mag nog niet van mijn ouders. #nieteerlijk

Nee, ik wacht wel tot ik oud genoeg ben.

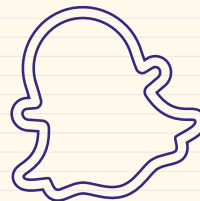
Bwa, eigenlijk interesseert dat mij allemaal niet zo.

Google time!

Weet jij hoe oud je volgens de wet in België moet zijn om een profiel aan te maken op sociale media?

Heel wat kinderen hebben echter al een account op sociale media als ze jonger zijn.

Wat vind jij?

Wat zijn goede redenen om al op sociale media te zitten als je jonger bent dan 13?

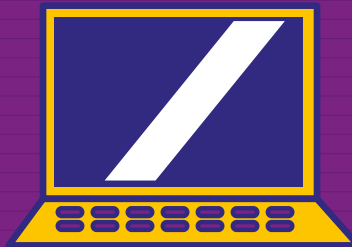

Waarom wel?

- Iedereen doet het, waarom ik dan niet?
- Euh, waarom heb je anders een smartphone?
- Je kan na school nog contact houden met je vrienden.
- Je kan supersnel beroemd worden.
- _____
- _____
- _____

Waarom niet?

- Het mag niet van de wet.
- Het mag niet van je ouders.
- Buiten spelen is véél leuker.
- Games zijn toffer dan social media.
- _____
- _____
- _____

Check je digitale voetafdruk

Heb jij ooit al de naam van je crush gegoogeld? Die van de nieuwe LO-leerkracht? Of ... die van jezelf? Allemaal hebben we een digitale voetafdruk: alles wat er online over ons te vinden is. En da's vaak meer dan je denkt!

Google time!

Geef je naam eens in op Google en check zelf hoe je digitale voetafdruk eruitziet.

Kom je iets tegen waarvan je denkt 🤖, dan kan je 2 dingen doen.

Tip 1 Heb je het bericht of **de foto ooit zelf gepost**? Verwijder die dan zelf.

Tip 2 Heeft iemand anders dit over **jou gedeeld**? Durf te vragen om het weg te halen.

Het ~~inter~~oepsnet

We doen of zeggen allemaal weleens dingen waarvan we later denken: Oh my God! Ook op het internet kan dat gebeuren. Waar heb jij al spijt van gehad? En wat zou jij echt never ever doen?

Zou je ooit een vlog maken?

ja / nee / misschien

Zou je live online een liedje durven zingen?

ja / nee / misschien

Zou je ooit een oude (en béétje gênante) klasfoto posten?

ja / nee / misschien

Zo zou ik nooit op een foto willen staan:

.....
 .....

Ik heb ooit al eens

- ... een foto van iemand gepost zonder te vragen of het mocht.
- ... iets gedeeld waarvan ik niet zeker was of het wel waar was.
- ... een vriendschapsverzoek gestuurd naar iemand die ik (nog) niet ken.

Dit zou ik online nooit doen:

.....
 .....

#challenge

Heb jij ooit al een internet challenge geprobeerd, zoals de Magic Hands Challenge of de Mannequin Challenge?

Sommige zijn heel leuk en zelfs bedacht voor een goed doel, maar ze kunnen ook best gevaarlijk zijn. Volg dus niet zomaar je online helden, maar denk altijd na of iets wel een goed idee is.

Test! Hoe surf jij op het internet?

1 Je post een selfie op Instagram waarvan je vindt dat je er écht goed op staat. Een vriend die je al even niet gezien hebt, reageert: “Lang geleden, precies paar kilootjes erbij? 🤔” Wat doe je?

- A** Je negeert het bericht en scrolt verder.
- B** Het zal wel een grapje zijn, je liket de reactie van je vriend.
- C** Je wil duidelijk maken dat die reactie **niet oké** is, dus je reageert met 🙄.

2 Je ontvangt een eng berichtje dat je naar 10 vrienden moet doorsturen. Wat doe je?

- A** Je speelt op zeker en stuurt het berichtje door.
- B** Je negeert het bericht.
- C** Je vertelt het aan je ouders.

3 Je beste vriend(in) vertelt je over zijn of haar grote droom: beroemd worden op het internet, met heel veel likes en volgers. Hoe reageer je?

- A** Cool voor hem / haar. Verder doe je niks.
- B** Je wil hem / haar steunen en besluit om vanaf nu alles wat hij / zij post te liken.
- C** Je snapt het wel, maar je geeft toch even mee dat likes niet zo belangrijk zijn.

4 Je leest een ‘nieuwsbericht’ dat duidelijk niet waar is. Wat doe je?

- A** Ach, who cares? Je negeert het bericht.
- B** Je wil vermijden dat anderen het gaan geloven en reageert dat het fake is.
- C** Je hebt ooit gehoord dat je zoiets best rapporteert, dus dat doe je ook.

5 Je ouders houden zich zelf niet altijd aan de regels rond schermtijd thuis. Zo zitten ze soms op hun smartphone aan tafel. **Wat zeg je daarop?**

- A** "Haha, busted! Dan gebruik ik vanaf nu ook gewoon mijn gsm aan tafel."
B Niets. Je hebt het wel opgemerkt, maar het doet je niet zoveel.
C "Euh, niet de bedoeling hé! Jullie weten toch wat de afspraken zijn?"

VRAAG 1	VRAAG 2	VRAAG 3	VRAAG 4	VRAAG 5
A=1 / B=2 / C=3	A=1 / B=2 / C=3	A=1 / B=2 / C=3	A=1 / B=2 / C=3	A=1 / B=2 / C=3
..... punt(en)	..... punt(en)	..... punt(en)	..... punt(en)	..... punt(en)

totaal

punten

Jij bent een...

0-5 punten

... Chilly Willy!

"Don't worry, be happy" is jouw online motto. Jij geniet van alles wat de digitale wereld je te bieden heeft en ziet dan ook geen reden om je ergens zorgen om te maken.

6-10 punten

... Fluitende Floppy!

Je doet gezellig mee met het hele online gebeuren, maar je blijft er wel nuchter bij. Kom je iets tegen dat je niet oké vindt, dan zal je daar zeker even bij stilstaan. Toch zal je niet snel actie ondernemen.

11-15 punten

... Alerte Amigo!

Jij bent een kritisch beestje (een goede eigenschap!), offline én online. Je probeert altijd stil te staan bij de mogelijke risico's van wat je doet en zegt. Onrecht en valse informatie heb je snel gespot, en je zal niet aarzelen om er iets aan te doen.

Het leven van een influencer

Misschien ken je haar als Ketnet-wrapper, of gewoon van Instagram; met haar 65.000 volgers is **Gloria Monserez** namelijk een rasechte 'influencer'.

Iemand met veel volgers en invloed op sociale media.

🗨️ Gloria, wat vind je ervan dat je influencer bent?

Ik vind het nog steeds een beetje gek. Mijn ouders zijn beide acteurs, dus ik wist voor ik Ketnet-wrapper was wel een beetje hoe het is om bekend te zijn. Al blijft het wel raar als je dan zelf herkend wordt op straat 🤔. Ik vind het wel leuk hoor, begrijp me niet verkeerd. Vooral meewerken aan projecten die ik belangrijk vind, is geweldig.

🗨️ Zijn er ook dingen die je minder leuk vind aan influencer zijn?

Absoluut. Je wil geen slechte invloed uitoefenen op je volgers. Het is dus belangrijk om goed na te denken over wat je doet en post, maar dat is niet altijd even makkelijk. En je krijgt ook wel wat kritiek over je heen, daar moet je tegen kunnen.

🗨️ Kritiek? Krijg je dan soms gemene berichten of reacties?

Ja, die krijg ik zeker. Vanaf je bekend bent, heeft iedereen een mening over je en die uiten ze maar al te graag. Gelukkig krijg ik ook veel positieve reacties en die zijn voor mij veel belangrijker. 😊

🗨️ Wat vind je de belangrijkste taken van een influencer?

Zelf vind ik het belangrijk dat influencers niet 'gemaakt' zijn en dat ze hun echte zelf tonen. Ook als dat niet het perfecte plaatje oplevert. Ik hecht veel waarde aan jezelf kunnen zijn op sociale media en dit probeer ik ook te stimuleren bij mijn volgers.

🗨️ Wat zou je nog willen zeggen tegen al wie influencer wil worden?

Volg je dromen, maar denk er goed over na. Vergeet niet dat influencer zijn niet altijd zo rooskleurig is als het lijkt!

Gloria Monserez

3 tips van Gloria Monserez

1 Blijf jezelf online

Je bent perfect zoals je bent, dus waarom zou je jezelf veranderen? Dit geldt trouwens ook offline!

2 Likes zijn niet het allerbelangrijkst

Likes zijn geen maatstaf voor hoe cool of leuk jij bent. Blijf onthouden dat er veel belangrijkere dingen zijn!

3 Leer uit je fouten

Heb je iets gepost waar je spijt van hebt, leer daar dan uit en maak je vooral niet te veel zorgen. Na een week is iedereen dat vergeten.

Het knotsgekke internet

Het internet is ook een plek waar knotsgekke woorden ontstaan.

Ken jij ...

... cookies?

Nope, niet om op te eten! Cookies zijn bestandjes die je surfgedrag bijhouden zodra je een website bezoekt. Ze zijn vooral bedoeld voor reclamemakers, zodat die weten wat je leuk vindt en je gerichte advertenties kunnen sturen.

... de filterbubbel?

De filterbubbel zorgt ervoor dat jij op internet andere zoekresultaten te zien krijgt dan andere mensen. De zoekmachine 'filtert' alle informatie voor jou en laat alleen zien wat bij jou past. Daardoor krijg je dus niet alles te zien.

... een catfish?

Nee, het gaat hier niet om een vreemde kruising tussen een kat en een vis. Een catfish is iemand die een nepprofiel aanmaakt om bijvoorbeeld vrienden te maken, mensen op te lichten of een lief te vinden.

Tip!

Wil je niet dat bedrijven weten hoe jij surft? Je kan cookies op elke website uitschakelen via de cookie banner onderaan via de cookiemelding.

Wist je dat ...

... katten een ding zijn op het internet? Veel mensen maken een eigen Instagramaccount voor hun kat. En YouTube staat vol met hilarische kattenfilmpjes!

Tip!

Een catfish kan je makkelijk herkennen. Vaak is zo'n profiel nog niet heel oud, bevat het slechts enkele (mooie) foto's en weinig vrienden of berichten.

En naast knotsgekke woorden, verschijnen er ook knotsgekke dingen op het internet! Vooral filmpjes met dieren zijn heel populair. **Enig idee welk dier de hoofdrol speelde in het allereerste YouTube-filmpje?**

Af en toe gaat er plots een bizar filmpje viraal, zoals dit bijvoorbeeld:

Weet jij wat deze man uitspookt?

- Hij verzamelt oude smartphones om ze te laten recycleren.
- Hij doet een stralingsexperiment.
- Hij wil Google Maps om de tuin leiden door te doen alsof er een file is.
- Hij wil dat mensen stoppen met op hun smartphone te zitten.

Scan de QR-code of surf naar https://youtu.be/k6eL_al_m7Q

Nee, een meme is geen mémé

Het internet is ook een **creatieve uitlaatklep**: je kan er op gigantisch veel manieren tonen wat je denkt en voelt. Misschien heb je zelf al eens een meme gebruikt? En nee hoor, daarmee bedoelen we niet je oma!

Leuke foto of gif met een grappige tekst op in witte letters.

#Challenge

Zoek een toffe foto of gebruik het voorbeeld hieronder en maak er een grappige meme mee. Ga gerust aan de slag met stiften, lijm en papier.

ALS DE JUF VRAAGT OM MIJN HUISWERK

Nep of echt?

Niet alles wat je online leest of ziet is waar. Hoe weet je of een bericht of foto wel betrouwbaar is? **Hou deze tips in het achterhoofd:**

#AUTEUR Check wie het bericht schreef of de foto maakte. Wat zegt Google over die persoon?

#BRON Komt de bron je bekend voor? Staat het artikel bijvoorbeeld op een bekende nieuwssite? Kan je andere bronnen vinden met hetzelfde bericht of dezelfde foto?

#TITEL Is de titel van het bericht clickbait?

#TAAL Hoe is het bericht geschreven (bv. schrijffouten, veel hoofdletters ...)?

#PHOTOSHOP Is de foto bewerkt?

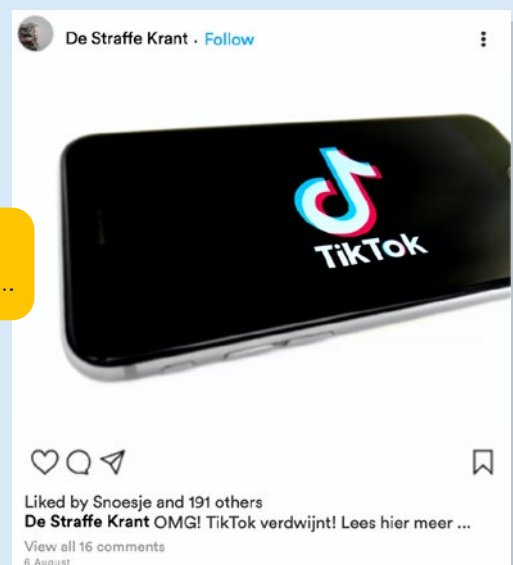
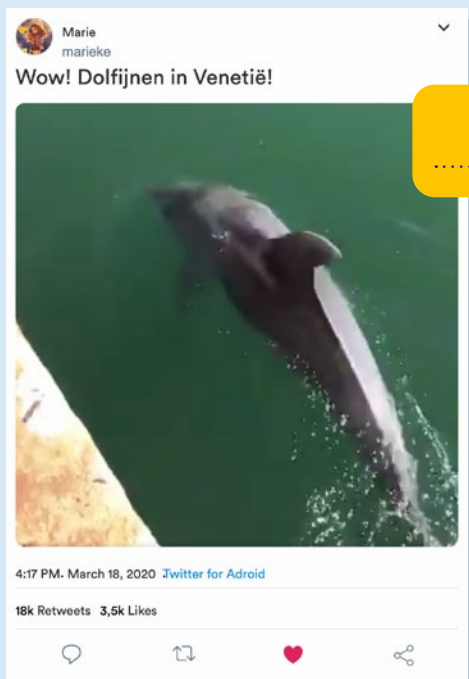
#GELOOFWAARDIG Is het te mooi om waar te zijn?

Een veelbelovende titel die de lezer wil verleiden om te klikken.

- A** nepnieuws
- B** kettingbericht
- C** clickbait
- D** phishing

Het internet: vroeger en nu

Vandaag is het internet hip en cool, maar vroeger was het vooral iets voor wetenschappers. Zij gingen op zoek naar een manier om berichten en bestanden met elkaar uit te wisselen. Zo zou uiteindelijk het wereldwijde web ontstaan.

1969
De eerste boodschap wordt verstuurd tussen 2 knooppunten.

1978
SPAM! De eerste advertentie via mail wordt verstuurd naar 400 personen.

1991
Geboorte van het World Wide Web.

1994
De eerste webshop wordt opgericht.

1971
De eerste mail en het @-symbool zien het levenslicht.

1993
Er ontstaan zoekmachines.

Dit spreek je uit als 'apestaartje'.

Voorspel de toekomst. In welk jaar verwacht jij ...

Overall gratis wifi: _____

Een pretpark op de maan: _____

Je eigen zelfrijdende auto: _____

Een 3D-print van je eigen huis: _____

Een huwelijk met een robot: _____

De eerste hack van een satelliet: _____

De eerste operatie door robots: _____

Leveringen van pakketjes via drones: _____

1999

Je kan nu ook bankieren via het internet.

2005

Web 2.0! Vanaf nu kan iedereen online met elkaar communiceren en informatie delen.

2016

Nepnieuws wordt 'een ding'.

2000

2010

2001

Wikipedia komt tot leven.

2014

Wereldwijd zijn er 1 miljard websites.

1997

Daar is Six Degrees, het eerste sociale netwerk.

2009

Doorbraak van de smartphones.

Heb jij deze mijlpalen meegemaakt?

Gamen: flauw of fun?

Games, gamers en gamen: iedereen heeft er wel een mening over.

Wat denk jij? Ben jij het eens met de volgende stellingen?

Gamen is een échte hobby.

Kijken naar gamers is even leuk als zelf gamen.

Samen gamen doe je best met mensen die je kent.

Je mag spelletjes spelen die bedoeld zijn voor oudere kinderen.

Je kan van gamen je beroep maken.

Als je aan het gamen bent, kan je niet zomaar stoppen.

Je kan vrienden maken in games.

Is deze topsport iets voor jou?

Wist je dat gamen ook een topsport kan zijn? Ja hoor, sommige gamers of 'esporters' trainen wel 30 uur per week om bij de top te horen! Ze nemen deel aan officiële kampioenschappen, om zo hun brood te verdienen.

Klinkt als een droom? Jammer genoeg blijft het daar vaak ook bij: esporter worden vraagt hard werk, veel inzet en natuurlijk ook een beetje geluk. 😊

Scan de QR-code of surf naar youtu.be/FVcgwOIFysA

Ben jij een echte gamer?

Dan weet je zeker wat deze termen betekenen.
Heb je geen idee? Google is je vriend :)

SKIN: .....

.....

(RE)SPAWNEN: .....

.....

CAMPER: .....

.....

.....

Wist je dat ...

... de game-industrie intussen groter is dan de filmindustrie, terwijl er al veel langer films dan games worden gemaakt? Straf he!

Wist je dat ...

... gamen kan helpen als je later chirurg wil worden? Onderzoek toont aan dat **chirurgen die ervaring hebben met games iets sneller zijn in bepaalde technieken**. Al hebben ze natuurlijk ook gewoon hard gestudeerd. 😊

⊛ Maak zelf een stop-motionfilmpje

Je eigen filmpje maken? Cool!
Je eigen **stop-motionfilm-**
pje maken? Nog cooler! Een
stop-motionfilmpje is een
filmpje dat bestaat uit verschil-
lende foto's, die je achter elkaar
plaatst. Zo breng je de foto's tot
leven in een verhaal dat je zelf
bedenkt.

Wat heb je nodig?

- Een tablet of smartphone
- Een statief voor je toestel
- Een app als iStopMotion (iOS) of Stop Motion Studio (Android)
- Een leuk idee, decor en attributen

Hoe moet dat?

Volg deze instructies.

1. Bedenk met z'n allen een kort en simpel verhaaltje.
2. Zet alles klaar voor de eerste foto en plaats je toestel op één vaste plek.
3. Check of je alles goed in beeld ziet en open de app.
4. Trek de eerste foto en verplaats nadien één element een klein beetje. Hoe kleiner het verschil met de vorige foto, hoe beter.
5. Herhaal en blijf dit doen tot het verhaal klaar is.
6. Voeg eventueel geluid toe via het microfoontje in de app.
7. En dan nu... editen tot jullie tevreden zijn en showen maar!

Of bekijk dit filmpje. Scan de QR-code of surf naar youtu.be/6xUjRGBXSQ0

Tof idee voor je filmpje? Wacht even!

Portretrecht

Als je een afbeelding van iemand maakt of wil gebruiken, heb je daarvoor zijn of haar uitdrukkelijke toestemming nodig. Dit noemen we 'portretrecht' of 'recht op afbeelding'.

Auteursrecht

Alleen de auteur van een werk (zoals een liedje of foto) mag zijn materiaal aanpassen en verspreiden, tenzij het gaat om een duidelijke parodie of privékopie. Je zoekt best naar rechtenvrije foto's en muziek die je gratis kan downloaden.

Vink nog even deze checklist af voor je begint te shooten. Zo ben je zeker dat jouw vlog of filmpje niet in strijd is met de wet:

- Ik heb iedereen die ik in beeld breng gevraagd of ik hen mocht filmen en of ik de beelden ook mag verspreiden.
- Ik gebruik geen liedjes of afbeeldingen die niet van mij zijn en waar ik geen toestemming voor heb.

Privacy, please!

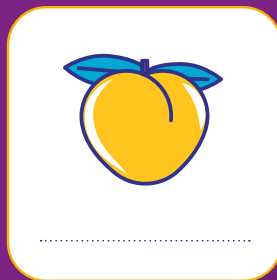
Als je een filmpje op YouTube zet, kan je zelf instellen wie het kan bekijken. Zo kan je je filmpje privé maken, publiek of ... 'verborgen'. Maar wat betekent die verborgen optie?

- A** Alleen jij kan je filmpje bekijken.
- B** Alleen wie de link naar het filmpje heeft, kan het bekijken.
- C** Je filmpje verschijnt niet in de zoekresultaten van YouTube, maar wel op je profielpagina.

Antwoord

Emoji-talk

Ook emoji's hebben elk hun eigen betekenis. **Weet jij wat er bij elkaar hoort?**

- KNUFFEL
- HEHE
- BEDACHTZAAM
- BLIJ / HOOP / GELUK
- NERVEUS / VREEMD / SPANNEND
- BILLEN
- LAAT ONS HOPEN!
- DANKJEWEL
- GRAAG GEDAAN / ALSJEBLIEFT
- FRUSTRATIE / SCHAAMTE

Chatpraat

Typen kan soms zo vermoeiend zijn! Hoe minder tekens, hoe minder tijd en moeite: gebruik jij de volgende afkortingen of uitdrukkingen ook weleens als je een berichtje stuurt? **Schrijf ze deze keer eens voluit** (Twijfel je? Google is je beste vriend).

HGH: .....

WBDLJ: .....

IDD: .....

IDK: .....

OMG: .....

JWL: .....

KWN: .....

WDJ: .....

MY / IMY: .....

IT'S LIT: .....

Jij aan het woord

Joepie! Zondag is het feest bij mij thuis want ik ben jarig. Kom jij ook?

Hoe zou jij reageren op dit bericht? Gebruik je eigen woorden, afkortingen, emoji's en schrijfstijl.

.....

.....

.....

Hé, niet chill!

Zegt iemand op het internet iets dat jij niet oké vindt? Dan hoef je daar niet perse veel woorden aan vuil te maken: de emoji met gekruiste armen is **hét symbool tegen cyberpesten of online haat**. De ideale reactie om duidelijk te maken dat je iets niet chill vindt. Meer moet dat niet zijn!

Met welke emoji zou jij op berichten reageren?

Met jou wil ik weleens offline gaan.

Wauw, ik wou dat ik dat ook kon! #Jelly.

OMG cutie!

Zwijg! Je weet niet waarover je praat.

Ik wou dat ik je kon knuffelen.

Kon je geen betere filter vinden, hij verpest de hele foto ...

#jakkas

Wat ben jij toch een aandachtzoeker!

Voor een filmpje heb je wel tijd, maar je huiswerk blijft liggen.

A

B

C

Cyberpesten?

Wat is dat?

Het is nooit leuk als iemand online iets doet of zegt dat je pijn doet. Gebeurt dat herhaaldelijk, heeft de ander meer macht dan jij (bv. groter, sterker of populairder) en is het gedrag duidelijk bedoeld om te kwetsen? **Dan heb je te maken met cyberpesten.**

Is dit cyperpesten?

Een gemeen bericht sturen via een anonieme app.

Een grappige prank uithalen met je beste vriend.

Met opzet één persoon niet taggen in een groepsfoto.

Iemand uitsluiten uit de chatgroep van de klas.

Een foto online zetten zonder toestemming te vragen.

JA NEE

JA	NEE
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐

Scan de QR-code of surf naar youtu.be/urQ7Q6mMWq4 en ontdek meer over cyberpesten!

Zie je dat iemand gepest wordt online?

Blijf niet toekijken, maar probeer hem of haar te steunen. Het kan al veel helpen om troost te bieden en te vragen of je iets kan doen.

Back off, cyberpesters

Bedenk een leuke actie of internetchallenge tegen cyberpesten (zie wat Gloria deed op p. 10). Zet de origineelste challenge op het prikbord van De Schaal van MI

Word je gecyberpeest?

Prat erover met een vriend of een volwassene. Bespreek samen hoe je best kan reageren en vraag om hulp. Praat je liever met iemand die je niet kent? Surf naar www.awel.be.

Heb je zelf al iemand gepest?

We doen allemaal weleens dingen waar we later spijt van krijgen. Maar **vergeet niet dat cyberpesten altijd kwetst**, ook al zie je dat niet online.

Ben jij digitaal in balans?

Kijk jij liefst de hele dag naar gamers op **Twitch**, hondjes op **YouTube** of stories op **Instagram**? Of hou je meer van trampolinespringen, rolschaatsen in de straat of voetballen met je vrienden?

Maak een lijstje met je favoriete online bezigheden en zet er telkens een leuke offline activiteit naast. **Slaag je erin om elke dag een beetje van allebei te doen? Dan is jouw digitale weegschaal mooi in balans!**

OFFLINE

.....

.....

.....

.....

En nu eerlijk ... Hoe goed is jouw digitale balans?

ONLINE

.....

.....

.....

.....

Wist je dat

... schermen blauw licht creëren, waar je langer wakker van blijft? Merk je dat je slecht slaapt, dan kan je best een halfuurtje voor het slapengaan stoppen met naar een scherm te kijken.

★ Is een website even slim als jij?

Heb jij al gehoord van kunstmatige intelligentie of 'artificial intelligence' (AI)? Nee, het is geen sciencefiction: elk van ons is er al mee in contact gekomen. Ook jij!

→ De technologie die machines zelfstandig doet denken en leren. Door telkens opnieuw dezelfde of gelijkaardige taken te krijgen, 'leert' de computer bij en kan die zelf beslissingen nemen (vaak veel sneller dan wij!).

Zo maakte je kunstmatige intelligentie zelf al mee:

- Iets opzoeken op Google.
- Je gps vragen wat de snelste weg is.
- Suggesties krijgen van Netflix of Spotify.

Kan je zelf nog voorbeelden bedenken?

Kan een website even slim zijn als jij?

Test het zelf!

- Stap 1** Knip de **kaartjes** met de emoji's uit.
- Stap 2** Scan de **QR-code** met je smartphone.
- Stap 3** Geef toegang tot de **camera** van je toestel.
- Stap 4** Houd een kaartje op ongeveer **5 cm** voor de camera.
- Stap 5** Kijk of de **website** de emoji herkent.

Valt je iets op?
Waarom lukt het beter bij bepaalde emoji's dan bij andere?

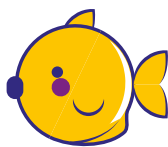
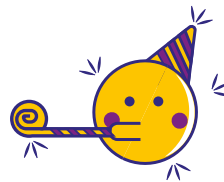
- Door de vorm
- Door de kleur
- Door het gezichtje

Herkent jouw computer gezichten?

Deze website is al getraind om gezichten te herkennen. De website geeft in procent aan in welke mate zeker te zijn van het antwoord. Hoe cool is dat?!

Scan de QR-code of surf naar: deschaalvanm.be/werkboek3

Wil je liever niet knippen in je werkboekje?
SURF NAAR:
WWW.DESCHAALVANM.BE/WERKBOEK3
 en print deze pagina.

De grote digikwis

Horizontaal

- 4 Een computer die zelfstandig een probleem kan oplossen werkt met ... intelligentie.
- 5 Iemand die een nepprofiel aanmaakt om anderen op te lichten.
- 7 Vanaf deze leeftijd mag je zelf een profiel aanmaken op sociale media.
- 8 Pesten via het internet
- 11 Een titel die je nieuwsgierig maakt zodat je erop wil klikken.
- 12 Ze zijn niet alleen lekker, maar ze houden ook je zoekgeschiedenis bij.

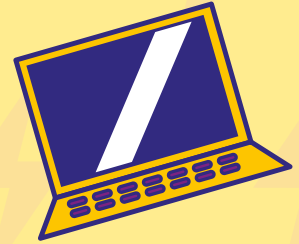
De ultieme test nu je op het einde van dit boekje bent beland: wat weet jij allemaal over de digitale wereld? **Pronk met je kennis in onze digikwis!**

7		
---	--	--

Verticaal

- 1 Filmpje dat bestaat uit verschillende foto's achter elkaar.
- 2 Daarom moet je altijd toestemming vragen om van iemand een foto te maken of te delen.
- 3 Een persoon die beroemd is online, is een ...
- 6 De naam van dit symbool: @.
- 9 Nieuws dat niet echt is.
- 10 De kleur van het licht in schermen dat ervoor zorgt dat je slecht slaapt.

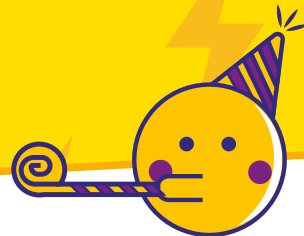

A crossword puzzle grid with 12 numbered starting points for words. The grid is composed of white squares with black borders. The numbers are placed in the top-left corner of the starting square for each word.

- 1: Vertical word starting at the top center.
- 2: Vertical word starting below the top center.
- 3: Vertical word starting to the left of the top center.
- 4: Horizontal word starting on the far left.
- 5: Horizontal word starting to the right of the top center.
- 6: Horizontal word starting further right.
- 8: Horizontal word starting below the top center.
- 9: Vertical word starting on the far right.
- 10: Vertical word starting below the top center.
- 11: Horizontal word starting to the left of the bottom center.
- 12: Horizontal word starting below the bottom center.

Prijzen winnen?

Allemaal goed en wel, die lampjes en die sterren.
Maar jij wint ook liever wat?

DOE MEE MET
DE SCHAAL
— VAN —

Ga een week vol mediawijze uitdagingen aan, mét een prijzenpot.
En word de meest mediawijze klas van Vlaanderen!

Doe mee en win! www.deschaalvanm.be

